

DIRETTIVI

DIRETTIVA TAL- KUNSILL 2010/18/UE

tat-8 ta' Marzu 2010

li timplimenta l-Ftehim Qafas rivedut dwar il-leave tal-ġenituri konkluż minn BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP u ETUC u li jhassar id-Direttiva 96/34/KE (test b'rilevanza għaż-ŻEE)

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

tribwixxiet hafna għat-titjib tal-opportunitajiet disponibbli għall-ġenituri li jahdmu fl-Istati Membri biex dawn jirri-konċiljaw b'mod aħjar ir-responsabbiltajiet tax-xogħol u tal-familja permezz ta' arrangamenti ta' leave.

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 155(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Billi:

(1) L-Artikolu 153 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (it-"TFUE") jippermetti lill-Unjoni li tappoġġja u tikkomplimenta l-attivitajiet tal-Istati Membri, fost l-oħrajn fil-qasam tal-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa fir-rigward tal-opportunitajiet fis-suq tax-xogħol u t-trattament fuq ix-xogħol.

(2) Id-djalogu soċjali fuq il-livell tal-Unjoni jista', skont l-Artikolu 155(1) tat-TFUE, iwassal għal relazzjonijiet kuntrattwali, inkluż ftehim, jekk l-amministrazzjoni u l-haddiema (l-"imsiehba soċjali") jixtiequ hekk. L-imsiehba soċjali jistgħu, skont l-Artikolu 155(2) tat-TFUE, jitolbu b'mod kongunt li strumenti ta' ftehim konklużi minnhom fuq livell tal-Unjoni dwar kwistjonijiet koperti mill-Artikolu 153 tat-TFUE jiġu implimentati b'deċiżjoni tal-Kunsill fuq proposta mill-Kummissjoni.

(3) Ftehim Qafas dwar il-leave tal-ġenituri kien konkluż mill-orgaizzazzjonijiet tal-imsiehba soċjali trans-industrijali Ewropej (l-ETUC, l-UNICE u s-CEEP) fl-14 ta' Diċembru 1995 u nġhata effett legali bid-Direttiva tal-Kunsill 96/34/KE tat-3 ta' Ġunju 1996 dwar il-ftehim qafas fuq il-leave tal-ġenituri konkluż mill-UNICE, s-CEEP u l-ETUC⁽¹⁾. Dik id-Direttiva ġiet emendata u estiża għar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq bid-Direttiva tal-Kunsill 97/75/KE⁽²⁾. Id-Direttiva 96/34/KE kkon-

(4) Skont l-Artikoli 138(2) u (3) tat-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea (it-"Trattat KE") (*), il-Kummissjoni kkonsultat lill-imsiehba soċjali Ewropej fl-2006 u fl-2007 dwar modi għal aktar titjib fir-rikonċiljazzjoni tal-hajja tax-xogħol, dik privata u dik tal-familja u, b'mod partikolari, għal titjib tal-leġislażjoni Komunitarja eżistenti dwar il-protezzjoni tal-maternità u l-leave tal-ġenituri, u dwar il-possibbiltà li jkunu mdaħhla tipi ġodda ta' leave relatat mal-familja, bhal-leave għall-missirijiet, il-leave għall-adozzjoni u leave għall-harsien ta' membri tal-familja.

(5) It-tliet organizzazzjonijiet tal-imsiehba soċjali ġenerali trans-industrijali Ewropej (l-ETUC, is-CEEP u BUSINESSEUROPE, qabel imsejha UNICE) u l-organizzazzjoni tal-imsieheb soċjali trans-industrijali Ewropew li jirrappreżenta ċerta kategorija ta' impriži (l-UEAPME) infurmaw lill-Kummissjoni fil-11 ta' Settembru 2008 bix-xewqa tagħhom li jidhlu f'negozjati, skont l-Artikolu 138(4) u l-Artikolu 139 tat-Trattat KE (**), bil-għan li jiġi rivedut il-Ftehim Qafas dwar il-leave tal-ġenituri konkluż fl-1995.

(6) Fit-18 ta' Ġunju 2009, dawn l-organizzazzjonijiet iffirraw il-Ftehim Qafas rivedut dwar il-leave tal-ġenituri (il-"Ftehim Qafas rivedut") u bagħtu talba kongunta lill-Kummissjoni biex din tissottometti proposta għal deċiżjoni tal-Kunsill li timplimenta dak il-Ftehim Qafas rivedut.

(7) Matul in-negozjati tagħhom, l-imsiehba soċjali Ewropej irrevdew kompletament il-Ftehim Qafas tal-1995 dwar il-leave tal-ġenituri. Għaldaqstant id-Direttiva 96/34/KE għandha tithassar u tiġi sostitwita b'direttiva ġdida minflok ma tiġi sempliċement emendata.

(1) ĠU L 145, 19.6.1996, p. 4.

(2) ĠU L 10, 16.1.1998, p. 24.

(*) Numerat mill-ġdid: Artikolu 154(2) u (3) tat-TFUE.

(**) Numerat mill-ġdid: Artikolu 154(4) u 155 tat-TFUE.

- (8) Billi l-għanijiet tad-Direttiva, jiġifieri t-titjib tar-rikonċiljazzjoni tal-hajja tax-xogħol, dik privata u dik tal-familja għall-ġenituri li jahdmu u l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa fir-rigward tal-opportunitajiet fis-suq tax-xogħol u t-trattament fuq ix-xogħol madwar l-Unjoni, ma jistgħux jinkisbu biżżejjed mill-Istati Membri u jistgħu għalhekk jinkisbu aħjar fuq livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. Skont il-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ biex jintlahqu dawk l-għanijiet.
- (9) Matul l-abbozzar tal-proposta għal Direttiva, il-Kummissjoni kkunsidrat l-istat rappreżentattiv tal-partijiet firmatarji għall-Ftehim Qafas rivedut, tal-mandat tagħhom u tal-legalità tal-klawsoli f'dak il-Ftehim Qafas rivedut u tal-konformità tiegħu mad-dispożizzjonijiet rilevanti li jikkonċernaw l-imprizi żgħar u ta' daqs medju.
- (10) Il-Kummissjoni infurmat lill-Parlament Ewropew u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew bil-proposta tagħha.
- (11) Il-klawsola 1(1) tal-Ftehim Qafas rivedut, skont il-prinċipji ġenerali tal-liġi tal-Unjoni fil-qasam tal-politika soċjali, tistipula li l-Ftehim jistabbilixxi rekwiżiti minimi.
- (12) Il-klawsola 8(1) tal-Ftehim Qafas rivedut tistipula li l-Istati Membri jistgħu japplikaw jew jdaħhlu dispożizzjonijiet aktar favorevoli minn dawk stabbiliti fil-Ftehim.
- (13) Il-klawsola 8(2) tal-Ftehim Qafas rivedut tistipula li l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-Ftehim m'għandhiex tikkonstitwixxi raġuni valida għat-tnaqqis tal-livell ġenerali ta' harsien mogħtija lill-haddiema fil-qasam kopert mill-Ftehim.
- (14) L-Istati Membri għandhom jipprovdu pieni effettivi, proporzjonali u dissważivi f'każ ta' kwalunkwe ksur tal-obbligi taht din id-Direttiva.
- (15) L-Istati Membri jistgħu jafdaw lill-imsieħba soċjali, fuq talba kongunta tagħhom, bl-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva, bil-kondizzjoni li dawn l-Istati Membri jieħdu l-passi kollha meħtieġa biex jiżguraw li huma jkunu jistgħu jiggarantixxu f'kull hin ir-riżultati imposti b'din id-Direttiva.

- (16) F'konformità mal-punt 34 tal-Ftehim Interistituzzjonali dwar tfassil aħjar tal-liġijiet⁽¹⁾, l-Istati Membri huma mhegġa li jfasslu, għalihom infushom u fl-interess tal-Unjoni, it-tabelli tagħhom li, sa fejn hu possibbli, juru l-korrelazzjoni bejn din id-Direttiva u l-miżuri ta' traspożizzjoni, u jagħmluhom pubbliċi,

ADOPTA DIN ID-DIRETTIVA:

Artikolu 1

Din id-Direttiva taġhti effett lill-Ftehim Qafas rivedut dwar il-leave tal-ġenituri konkluz fit-18 ta' Ġunju 2009 mill-organizzazzjonijiet tal-imsieħba soċjali trans-industrijali Ewoprej (BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP u ETUC), kif stabbilit fl-Anness.

Artikolu 2

L-Istati Membri għandhom jiddeterminaw liema pieni huma applikabbli meta d-dispożizzjonijiet nazzjonali ppromulgati f'konformità ma' din id-Direttiva jiġu miksur. Il-pieni għandhom ikunu effettivi, proporzjonali u dissważivi.

Artikolu 3

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa għall-konformità ma' din id-Direttiva jew għandhom jiżguraw li l-imsieħba soċjali jkunu introduċew il-miżuri meħtieġa permezz ta' ftehim sa mhux aktar tard mit-8 ta' Marzu 2012. Huma għandhom jinfurmaw minnufih lill-Kummissjoni b'dan.

Meta dawk id-dispożizzjonijiet jiġu adottati mill-Istati Membri, dawn għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew għandhom ikunu akkumpanjati b'din ir-referenza fil-hin tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi ta' kif issir din ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

2. L-Istati Membri jistgħu jiddisponu minn żmien addizzjonali ta' massimu ta' sena biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva, jekk dan ikun meħtieġ biex jittiehed kont ta' diffikultajiet partikolari jew implimentazzjoni bi ftehim kollettiv. Huma għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni b'dan sa mhux aktar tard mit-8 ta' Marzu 2012, u jagħtu r-raġunijiet li għalihom huwa meħtieġ perijodu addizzjonali.

3. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet ewlenin tal-liġi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam kopert b' din id-Direttiva.

⁽¹⁾ ĠU C 321, 31.12.2003, p. 1.

Artikolu 4

Id-Direttiva 96/34/KE għandha tithassar b'effett mit-8 ta' Marzu 2012. Referenzi għad-Direttiva 96/34/KE għandhom jitqiesu bhala referenzi għal din id-Direttiva.

Artikolu 5

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-sehh fl-ghoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tagħha f'Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 6

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi Brussell, it-8 ta' Marzu 2010.

Għall-Kunsill

Il-President

C. CORBACHO

ANNEX

FTEHIM QAFAS DWAR IL-LEAVE TAL-ĠENITURI (RIVEDUT)**18 ta' Ġunju 2009****Preambolu**

Dan il-Ftehim Qafas bejn l-imsieħba soċjali Ewropej, BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP u ETUC (u l-kumitat ta' kolleġament Eurocadres/CEC) jirrevedi l-Ftehim Qafas dwar il-leave tal-ġenituri, konkluż fl-14 ta' Diċembru 1995, li jistipula r-reqwiziti minimi dwar il-leave tal-ġenituri, bħala mezz importanti ta' rikonċiljazzjoni tar-responsabbiltajiet professjonali u dawk tal-familja u li jipprovmwvi opportunitajiet indaqs u trattament ugwali bejn l-irġiel u n-nisa.

L-imsieħba soċjali Ewropej jitolbu lill-Kummissjoni tippreżenta dan il-Ftehim Qafas lill-Kunsill għal deċiżjoni tal-Kunsill li tagħmel dawn ir-reqwiziti vinkolanti fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea.

I. Konsiderazzjonijiet generali

1. Wara li kkunsidraw it-Trattat KE u b'mod partikulari l-Artikoli 138 u 139 tiegħu (*);
2. Wara li kkunsidraw l-Artikoli 137(1)(c) u 141 tat-Trattat KE (**) u l-prinċipju ta' trattament ugwali (l-Artikoli 2, 3 u 13 tat-Trattat KE (***) u l-legislażzjoni sekondarja bbażata fuq dan, b'mod partikulari d-Direttiva tal-Kunsill 75/117/KEE dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet tal-Istati Membri li għandhom x'jaqsmu mal-applikazzjoni tal-prinċipju ta' paga ndaqs għall-irġiel u għan-nisa (1); id-Direttiva tal-Kunsill 92/85/KEE dwar l-introduzzjoni ta' miżuri biex jinkoraġġixxu t-titjib fis-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol għall-haddiema nisa tqal u haddiema li welldu reċentement, jew li qed iredgħu (2); id-Direttiva tal-Kunsill 96/97/KEE li temenda d-Direttiva 86/378/KEE dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' trattament ugwali għall-irġiel u n-nisa fi skemi tax-xogħol tas-sigurtà soċjali (3); u d-Direttiva 2006/54/KEE TAL-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' opportunitajiet indaqs u ta' trattament ugwali tal-irġiel u n-nisa fi kwistjonijiet ta' impjegi u xogħol (tfassil mill-ġdid) (4);
3. Wara li kkunsidraw il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea tas-7 ta' Diċembru 2000 u l-Artikoli 23 u 33 tagħha dwar l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa u r-ikonċiljazzjoni tal-hajja professjonali, privata u tal-familja;
4. Wara li kkunsidraw ir-Rapport tal-2003 mill-Kummissjoni dwar l-Implimentazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 96/34/KEE tat-3 ta' Ġunju 1996 dwar il-Ftehim Qafas fuq il-leave tal-ġenituri konkluż mill-UNICE, is-CEEP u l-ETUC;
5. Wara li kkunsidraw l-għan tal-Istrateġija ta' Lisbona dwar it-tkabbir u l-impjegi li tkabbar ir-rati tal-impjegi ġenerali għal 70 %; ir-rati tal-impjegi tan-nisa għal 60 % u r-rati tal-impjegi ta' haddiema ta' età akbar għal 50 %; il-miri ta' Barċellona dwar il-provvista ta' faċilitajiet għall-harsien tat-tfal; u l-kontribuzzjoni tal-politika għat-titjib tar-ikonċiljazzjoni tal-hajja professjonali, privata u dik tal-familja fil-kisba ta' dawn il-miri;
6. Wara li kkunsidraw il-Qafas ta' Azzjonijiet dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi tal-imsieħba soċjali Ewropej tat-22 ta' Marzu 2005 li fiha l-appoġġ għall-bilanċ bejn il-hajja tax-xogħol u tal-familja huwa kkunsidrat qasam ta' prijorità għal azzjoni, filwaqt li huwa rikonoxxut li, biex ikompli jsir progress fil-qasam tar-ikonċiljazzjoni, hemm bżonn ta' firxa ta' politika koerenti, bbilancjata u integrata li tinkludi arrangamenti ta' leave, arrangamenti dwar ix-xogħol u infrastrutturi ta' harsien;
7. Billi l-miżuri biex titjeb ir-ikonċiljazzjoni huma parti minn aġenda politika usa' li tittratta l-bżonnijiet ta' min ihaddem u tal-haddiema u li ttejjeb l-adattabbiltà u l-impjegabbiltà, bħala parti minn approċċ ta' flessigurtà;
8. Billi l-politika favur il-familja għandha tikkontribwixxi għall-kisba ta' ugwaljanza bejn is-sessi u tkun ikkunsidrata fid-dawl tat-tibdil demografiku, l-effetti ta' popolazzjoni b'età medja li qed tikber, filwaqt li titnaqqas id-differenza bejn is-sessi, ikun hemm promozzjoni tal-partecipazzjoni tan-nisa fix-xogħol u l-qsim tar-responsabbiltajiet tal-harsien bejn l-irġiel u n-nisa;

(*) Numerat mill-ġdid: Artikoli 154 u 155 tat-TFUE.

(**) Numerat mill-ġdid: Artikoli 153(1)c u 157 tat-TFUE.

(***) L-Artikolu 2 tat-Trattat KE thassar u ġie ssostitwit, fis-sustanza, mill-Artikolu 3 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. L-Artikolu 3(1) tat-Trattat KE thassar u ġie ssostitwit, fis-sustanza, mill-Artikoli 3 sa 6 tat-TFUE. L-Artikolu 3(2) tat-Trattat KE ġie numerat mill-ġdid bħala l-Artikolu 8 tat-TFUE. L-Artikolu 13 tat-Trattat KE ġie numerat mill-ġdid bħala l-Artikolu 19 tat-TFUE.

(1) ĠU L 45, 19.2.1975, p. 19.

(2) ĠU L 348, 28.11.1992, p. 1.

(3) ĠU L 46, 17.2.1997, p. 20.

(4) ĠU L 204, 26.7.2006, p. 23.

9. Billi l-Kummissjoni kkonsultat lill-imsieħba soċjali Ewropej fl-2006 u fl-2007 f'konsultazzjoni tal-ewwel u tat-tieni stadju dwar ir-rikonċiljazzjoni tal-hajja professjonali, privata u dik tal-familja u, fost affarijiet oħrajn, ittrattat din il-kwistjoni tal-aġġornament tal-qafas regolatorju fuq livell Komunitarju, u inkoraġġixxiet lill-imsieħba soċjali Ewropej biex jivvalutaw id-dispożizzjonijiet tal-Ftehim Qafas tagħhom dwar il-leave tal-ġenituri bil-għan tar-reviżjoni tiegħu;
10. Billi l-Ftehim Qafas tal-imsieħba soċjali Ewropej tal-1995 dwar il-leave tal-ġenituri kien katalista għal bidla pozittiva, żgura bażi komuni dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-hajja fl-Istati Membri u kellu rwol sinifikanti fl-ghajjnuna biex il-ġenituri li jahdmu fl-Ewropa jsibu rikonċiljazzjoni aħjar; madankollu, abbażi ta' valutazzjoni kongunta, l-imsieħba soċjali Ewropej jikkunsidraw li ċerti elementi tal-ftehim hemm b'żonn li jiġu adattati jew riveduti sabiex jinkisbu aħjar l-ghanijiet tiegħu;
11. Billi ċerti aspetti hemm b'żonn li jkunu adattati, b'konsiderazzjoni għaž-żieda fid-diversità tal-ħaddiema u l-iżviluppi soċjali inkluż iż-żieda fid-diversità tal-istrutturi familjari, waqt li jiġu rrispettati l-liġi, l-ftehim kollettiv u/jew il-prattika nazżjonali;
12. Billi f'haġna Stati Membri l-inkoraġġiment lill-irġiel biex jassumu responsabbiltà familjari ugwali ma wassalx għal riżultati suffiċjenti; għaldaqstant, hemm b'żonn ta' miżuri aktar effettivi biex ikun inkoraġġit sehem aktar ugwali tar-responsabbiltajiet bejn l-irġiel u n-nisa;
13. Billi haġna Stati Membri diġà għandhom firxa wiesgħa ta' miżuri u prattiki tal-politika dwar faċilitajiet ta' leave, harsien tat-tfal u arrangamenti ta' xogħol flessibbli, imfassla għall-b'żonnijiet tal-ħaddiema u ta' min ihaddem u li jimmiraw li jappoġġjaw lill-ġenituri fir-rikonċiljazzjoni tal-hajja professjonali tagħhom, dik privata u dik tal-familja; dawn għandhom ikun ikkunsidrati meta jiġi implimentat dan il-ftehim;
14. Billi dan il-ftehim qafas jipprovdi element wiehed tal-azzjonijiet tal-imsieħba soċjali Ewropej fil-qasam tar-rikonċiljazzjoni;
15. Billi dan il-ftehim huwa ftehim qafas li jstabbilixxi rekwiżiti minimi u dispożizzjonijiet għal-leave tal-ġenituri, kif distint mil-leave tal-maternità, u minn hin frank mix-xogħol abbażi ta' forża maġġuri, u jirreferi lura għall-Istati Membri u l-imsieħba soċjali għat-twaqqif ta' kondizzjonijiet għall-aċċess u modalitajiet ta' applikazzjoni biex tiġi kkunsidrata s-sitwazzjoni f'kull Stat Membru;
16. Billi d-dritt tal-leave tal-ġenituri f'dan il-ftehim huwa dritt individwali u fil-prinċipju mhux trasferibbli, u l-Istati Membri għandhom id-dritt jagħmluh trasferibbli. L-esperjenza turi li l-leave mhux trasferibbli jista' jkun ta' inċentiva pozittiva għat-tehid mill-missirijiet, l-imsieħba soċjali Ewropej għalhekk jaqblu li parti mil-leave isir mhux trasferibbli;
17. Billi huwa importanti li jkunu kkunsidrati l-b'żonnijiet speċjali tal-ġenituri bi tfal b'diżabbiltajiet jew mard fit-tul;
18. Billi l-Istati Membri għandhom jipprovdu għaž-żamma ta' intitolamenti għall-benefiċċji in natura taħt assigurazzjoni tal-mard tul il-perijodu minimu ta' leave tal-ġenituri;
19. Billi l-Istati Membri għandhom ukoll, meta xieraq skont il-kondizzjonijiet nazżjonali u b'konsiderazzjoni għas-sitwazzjoni baġitarja, jikkunsidraw iż-żamma ta' intitolamenti għall-benefiċċji rilevanti tas-sigurtà soċjali kif inhuma matul il-perijodu minimu tal-leave tal-ġenituri kif ukoll ir-rwol tad-dhul fost fatturi oħrajn fit-tehid tal-leave tal-ġenituri fl-implimentazzjoni ta' dan il-ftehim;
20. Billi l-esperjenza fl-Istati Membri wriet li l-livell ta' dhul matul il-leave għall-missirijiet huwa fattur li jinfluwenza t-tehid mill-ġenituri, speċjalment mill-missirijiet;
21. Bili l-aċċess għal arrangamenti flessibbli tax-xogħol jagħmilha aktar faċli għall-ġenituri li jikkumbinaw ir-responsabbiltajiet tax-xogħol u tal-ġenituri u jiffaċilita r-reintegrazzjoni fix-xogħol, speċjalment wara r-ritorn mil-leave tal-ġenituri;
22. Billi l-arrangamenti tal-leave tal-ġenituri huma maħsuba biex jappoġġjaw ġenituri li jahdmu matul perijodu speċifiku ta' żmien, bil-għan li jzommu u jippromwovu l-partecipazzjoni kontinwa tagħhom fis-suq tax-xogħol; għalhekk, għandha tingħata aktar attenzjoni li jinżamm kuntatt ma' min ihaddem matul il-leave jew permezz ta' arrangamenti għar-ritorn lura lejn ix-xogħol;
23. Billi dan il-ftehim jikkunsidra l-b'żonn li jitjiebu r-rekwiżiti tal-politika soċjali, biex titjieb il-kompetittività tal-ekonomija tal-Unjoni Ewropea u biex tiġi evitata l-impożizzjoni ta' rbit amministrattiv, finanzjarju u legali b'tali mod li jinżamm lura l-holqien u l-iżvilupp ta' impriži żgħar u ta' daqs medju;

24. Billi l-imsieħba soċjali jinsabu fl-ahjar pożizzjoni biex isibu soluzzjonijiet li jaqblu mal-bżonnijiet kemm ta' min ihaddem kif ukoll tal-haddiema u għalhekk għandu jkollhom rwol speċjali fl-implimentazzjoni, fl-applikazzjoni u fil-valutazzjoni ta' dan il-ftehim, fil-kuntest usa' ta' miżuri oħrajn biex titjeb ir-rikonċiljazzjoni tar-responsabbiltajiet professjonali u familjari u biex ikun hemm promozzjoni ta' opportunitajiet indaqs u trattament ugwali bejn l-irġiel u n-nisa.

IL-PARTIJET FIRMATARJI FTIEHMU DAN LI ĠEJ:

II. Kontenut

Klawsola 1: Għan u kamp ta' applikazzjoni

1. Dan il-ftehim jistabbilixxi rekwiżiti minimi mfassla biex jiffacilitaw ir-rikonċiljazzjoni tar-responsabbiltajiet tal-ġenituri u dawk professjonali għall-ġenituri li jahdmu, b'konsiderazzjoni għaž-zieda fid-diversità ta' strutturi familjari filwaqt li jiġu rrispettati l-liġi, il-ftehim kollettiv u/jew il-prattika nazzjonali.
2. Dan il-ftehim japplika għall-haddiema kollha, irġiel u nisa, li għandhom kuntratt ta' mpjeg jew relazzjoni ta' xogħol kif definit mil-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattika fis-seħħ f'kull Stat Membru.
3. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali m'għandhomx jeskludu mill-ambitu u l-applikazzjoni ta' dan il-ftehim haddiema, kuntratti ta' mpjeg jew relazzjonijiet ta' mpjeg sempliċiment minhabba li dawn għandhom x'jaqsmu ma' haddiema part-time, haddiema b'kuntratt għal żmien fiss jew persuni b'kuntratt ta' mpjeg jew relazzjoni ta' mpjeg ma' aġenzija ta' xogħol temporanju.

Klawsola 2: Leave tal-ġenituri

1. Dan il-ftehim jagħti lill-haddiema rġiel u dawk nisa d-dritt individwali għal leave tal-ġenituri għar-raġuni ta' twelid jew adożzjoni ta' wild biex ikunu jistgħu jiehdu hsieb il-wild sal-età li tista' tkun ta' tmien snin li għandha tiġi definita mill-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali.
2. Il-leave għandu jingħata għal perijodu ta' mill-anqas erba' xhur u, għall-promozzjoni ta' opportunitajiet indaqs u trattament ugwali bejn irġiel u nisa, għandu, fil-principju, jingħata fuq bażi mhux trasferibbli. Biex ikun inkoraġġut teħid aktar ugwali bejn iż-zewġ ġenituri, tal-anqas wieħed mill-erba' xhur għandu jkun provdut fuq bażi mhux trasferibbli. Il-modalitajiet tal-applikazzjoni tal-perijodu mhux trasferibbli għandhom ikunu stipulati fuq livell nazzjonali permezz ta' leġislazzjoni u/jew ftehim kollettiv li jikkunsidra l-arrangamenti tal-leave fl-Istati Membri.

Klawsola 3: Modalitajiet tal-applikazzjoni

1. Il-kondizzjonijiet tal-aċċess u r-regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-leave tal-ġenituri għandhom ikunu definiti mil-liġi u/jew bi ftehim kollettiv fl-Istati Membri, sakemm ir-rekwiżiti minimi ta' dan il-ftehim ikunu mharsa. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali jistgħu, b'mod partikolari:
  - (a) jiddeciedu jekk il-leave tal-ġenituri jingħatax fuq bażi full-time jew part-time, b'mod frammentat jew b'sistema ta' kreditu ta' hin, b'konsiderazzjoni għall-bżonn kemm ta' min ihaddem kif ukoll tal-haddiema;
  - (b) jissoġġettaw il-kwalifikazzjoni għal-leave tal-ġenituri għal perijodu ta' xogħol u/jew ta' servizz fix-xogħol li ma jistax ikun ta' aktar minn sena; L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiżguraw, meta jużaw din id-dispożizzjoni, li fil-każ ta' kuntratti suċċessivi għal żmien fiss, kif definit fid-Direttiva tal-Kunsill 1999/70/KE dwar xogħol għal żmien fiss, mal-istess entità li thaddem għandu jkun ikkunsidrat it-total ta' dawn il-kuntratti għall-fini tal-kalkolu tal-perijodu ta' kwalifika;
  - (c) jiddefinixxu ċ-cirkostanzi li fihom min ihaddem, wara konsultazzjoni skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattika nazzjonali, huwa permess jipposponi l-ghoti tal-leave tal-ġenituri għal raġunijiet ġustifikabbli relatati mal-operat tal-organizzazzjoni. Kull problema li tinqala' mill-applikazzjoni ta' din id-dispożizzjoni għandha tkun trattata skont il-liġi, il-ftehim kollettiv u/jew il-prattika nazzjonali;
  - (d) minbarra (c), jawtorizzaw arrangamenti speċjali biex jissodisfaw ir-rekwiżiti operattivi u organizzattivi ta' imprizi żgħar.
2. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiffissaw perijodi ta' avviż li għandhom jingħataw mill-haddiem lil min ihaddem meta jeżerċita d-dritt tal-leave tal-ġenituri, fejn jispeċifika l-bidu u t-tmien tal-perijodu tal-leave. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jikkunsidraw l-interessi tal-haddiema u ta' min ihaddem fl-identifikazzjoni tat-tul ta' dawn il-perijodi ta' avviż.
3. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jivvalutaw il-bżonn ta' aġġustament tal-kondizzjonijiet għall-aċċess u l-modalitajiet tal-applikazzjoni tal-leave tal-ġenituri għall-bżonnijiet tal-ġenituri ta' tfa' l-b'żabbiltà jew mard fit-tul.

Klawsola 4: Adozzjoni

1. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jivvalutaw il-bżonn għal miżuri addizzjonali biex jittrattaw il-bżonnijiet speċifiċi ta' ġenituri li jadottaw.

Klawsola 5: Drittijiet tal-impjeg u non-diskriminazzjoni

1. Fl-aħhar tal-leave tal-ġenituri, il-haddiema għandu jkollhom id-dritt jirritornaw għall-istess impjeg jew, jekk dan mhux possibbli, għal impjeg ekwivalenti jew simili konsistenti mal-kuntratt tal-impjeg jew mar-relazzjoni tax-xogħol tagħhom.
2. Id-drittijiet miksuba jew fil-proċess li jkunu miksuba mill-haddiem fid-data li fiha jibda l-leave tal-ġenituri għandhom jinżammu kif inhuma sa meta jintemm il-leave tal-ġenituri. Fit-tmiem tal-leave tal-ġenituri, dawn id-drittijiet, inkluż kull tibdil ikkawżat mil-liġi, minn ftehim kollettiv u/jew mill-prattika nazzjonali, għandhom japplikaw.
3. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiddefinixxu l-istatus tal-kuntratt tal-impjeg jew tar-relazzjoni tax-xogħol għall-perjodu tal-leave tal-ġenituri.
4. Biex jiżguraw li l-haddiema jkunu jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom għal-leave tal-ġenituri, l-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex iħarsu lill-haddiem kontra trattament anqas favorevoli jew tkeċċija abbażi ta' applikazzjoni għal, jew teħid ta', leave tal-ġenituri skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew il-prattiki nazzjonali.
5. Il-kwistjonijiet kollha relatati mas-sigurtà soċjali li għandhom x'jaqsmu ma' dan il-ftehim għandhom jiġu kkunsidrati u ddeterminati mill-Istati Membri u/jew mill-imsieħba soċjali skont il-liġi u/jew ftehim kollettiv nazzjonali, b'konsiderazzjoni għall-importanza tal-kontinwità tal-intitolamenti għall-kopertura tas-sigurtà soċjali taħt l-iskemi differenti, b'mod partikolari dak tas-sahha.

Kull kwistjoni dwar id-dhul fir-rigward ta' dan il-ftehim għandha tiġi kkunsidrata u ddeterminata mill-Istati Membri u/jew mill-imsieħba soċjali skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattika nazzjonali, b'konsiderazzjoni għar-rwol tad-dhul – fost fatturi oħrajn – fit-teħid ta' leave tal-ġenituri.

Klawsola 6: Ritorn lejn ix-xogħol

1. Biex issir aktar promozzjoni għal rikonċiljazzjoni aħjar, l-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw li l-haddiema, meta jirritornaw mil-leave tal-ġenituri, ikunu jistgħu jitolbu tibdil fil-hinijiet u/jew fl-arranġamenti tax-xogħol tagħhom għal perjodu stipulat ta' żmien. Min ihaddem għandu jikkunsidra u jirrispondi għal dawn it-talbiet, b'konsiderazzjoni kemm għall-bżonnijiet ta' min ihaddem kif ukoll tal-haddiem.

Il-modalitajiet ta' dan il-paragrafu għandhom ikunu ddeterminati skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattika nazzjonali.

2. Sabiex ikun iffacilitat ir-ritorn lejn ix-xogħol wara l-leave tal-ġenituri, il-haddiema u min ihaddem huma inkoraġġuti li jzommu kuntatt matul il-perjodu ta' leave u jagħmlu arranġamenti għal miżuri xierqa ta' integrazzjoni mill-ġdid, li għandhom ikunu deċiżi bejn il-partijiet ikkonċernati, b'konsiderazzjoni għal-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattiki nazzjonali.

Klawsola 7: Hin frank mix-xogħol abbażi ta' forza maġġuri

1. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali għandhom jiehdu l-miżuri meħtieġa biex jintitolaw lill-haddiema għal hin frank mix-xogħol, skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew Prattika nazzjonali, abbażi ta' forza maġġuri għal raġunijiet urġenti tal-familja f'każ ta' mard jew incident li jirrendi l-preżenza immedjata tal-haddiem indispensabbli.
2. L-Istati Membri u/jew l-imsieħba soċjali jistgħu jispeċifikaw il-kondizzjonijiet tal-aċċess u r-regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-klawsola 7.1 u jillimitaw dan id-dritt għal ċertu ammont ta' żmien fis-sena u/jew skont il-każ.

Klawsola 8: Dispożizzjonijiet finali

1. L-Istati Membri jistgħu japplikaw jew jintroduċu dispożizzjonijiet aktar favorevoli minn dawk stabbiliti f'dan il-ftehim.
2. L-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-ftehim m'għandhiex tikkostitwixxi raġuni valida għat-tnaqqis tal-livell ġenerali ta' ħarsien mogħti lill-haddiema fil-qasam kopert minn dan il-ftehim. Dan m'għandux jippregudika d-dritt tal-Istati Membri u/jew tal-imsieħba soċjali li jiżviluppaw dispożizzjonijiet leġislattivi, regolatorji jew kuntrattwali differenti, fid-dawl ta' tibdil fiċ-ċirkostanzi (inkluża l-introduzzjoni tan-nuqqas ta' trasferibiltà), sakemm ir-rewiziti minimi previsti f'dan il-ftehim ikunu mħarsa.

3. Dan il-ftehim m'għandux jippreġudika d-dritt tal-imsieħba soċjali li jikkonkludu, fil-livell xieraq inkluż il-livell Ewropew, strumenti ta' ftehim li jaddattaw u/jew jikkumplementaw id-dispożizzjonijiet ta' dan il-ftehim sabiex ikunu kkunsidrati ċirkostanzi partikolari.
4. L-Istati Membri għandhom jadottaw il-liġijiet, ir-regoli u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex jikkonformaw mad-deċiżjoni tal-Kunsill f'perijodu ta' sentejn mill-adozzjoni tagħha jew għandhom jiżguraw li l-imsieħba soċjali jintroduċu l-miżuri meħtieġa permezz ta' ftehim sa tmiem dan il-perijodu. L-Istati Membri jista' jkollhom, jekk dan ikun meħtieġ biex jittiehed kont ta' diffikultajiet partikolari jew tal-implimentazzjoni permezz ta' ftehim kollettiv, massimu ta' sena addizzjonali biex jikkonformaw ma' din id-deċiżjoni.
5. Il-prevenzjoni u s-soluzzjoni ta' tilwim u lmenti li johorġu mill-applikazzjoni ta' dan il-ftehim għandhom ikunu kkunsidrati skont il-liġi, ftehim kollettiv u/jew prattiki nazzjonali.
6. Mingħajr preġudizzju għar-rwol rispettiv tal-Kummissjoni, tal-qrati nazzjonali u tal-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja, kull kwistjoni relatata mal-interpretazzjoni ta' dan il-ftehim fuq livell Ewropew għandha, fl-ewwel lok, tiġi riferuta mill-Kummissjoni lill-partijiet firmatarji biex jagħtu opinjoni.
7. Il-partijiet firmatarji għandhom jirrevedu l-applikazzjoni ta' dan il-ftehim hames snin wara d-data tad-deċiżjoni tal-Kunsill jekk mitlub minn wiehed mill-partijiet ta'dan il-ftehim.

Magħmul fi Brussell, it-18 ta' Ġunju 2009.

Għall-ETUC
John Monks
Is-Segretarju Ġenerali
Fisem id-delegazzjoni tat-trejdjunjins

Għal BUSINESSEUROPE
Philippe de Buck
Id-Direttur Ġenerali

Għall-UEAPME
Andrea Benassi
Is-Segretarju Ġenerali

Għas-CEEP
Ralf Resch
Is-Segretarju Ġenerali
